

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

שירותי בריאות הציבור
המחלקה לאם ולילד

Department of Maternal and Child Health

י"ח באלול, התש"פ
07 ספטמבר 2020
359983820

עדכון המלצות להיערכות מעונות יום ובצהרונים למתן מענה לילדים עם אלרגיות מסכנות חיים למוצרי מזון

עדכון וחיידוד ההמלצות שיצאו מפגישה משותפת במסמך מחודש אוגוסט 2018 בהמשך לפעילות משותפת בין משרדית (משרד העבודה והרווחה ומשרד הבריאות) והאיגודים המקצועיים.

אלרגיה מסכנת חיים מציבה אתגרים רבים ביכולת לשלב את הילד האלרגי בבטחה במסגרות טיפוליות וחינוכיות. העלייה בשיעור הילדים הסובלים מאלרגיה מסכנת חיים מטילה עומסים טיפוליים משמעותיים על צוותי המסגרות הטיפוליות האמונים על שלומם. היערכות מתאימה תעניק לילד הסובל מאלרגיה רשת ביטחון, הן במניעת החשיפה למוצרי המזון שלהם הוא רגיש והן באפשרות לקבל טיפול מיטבי מציל חיים במקרה של חשיפה. מטרת ההנחיות היא לאפשר לילדים הסובלים מאלרגיה ברמה מסכנת חיים להשתלב, למרות המגבלות, במעונות יום ובצהרונים תוך מודעות והבנה לכך שאין אפשרות להרחיק את כל האלרגנים מהמסגרות.

ההיערכות למתן מענה לצרכי ילדים עם אלרגיות מסכנות חיים במעונות יום ובצהרונים מושתתת על מספר נדבכים מרכזיים.

ההיערכות דורשת מעורבות של כלל צוות המעון/המסגרת והנהלתו ואינו תפקיד שניתן להטיל על מטפל בודד יחיד.

הפרקים בהיערכות המומלצת הם:

- א. הדרכה והעלאת מודעות לכלל אנשי צוות המעון והסברה להורי כל הילדים במעון
- ב. התאמת הסביבה לסביבה בטוחה יותר
 1. הרחקת פיזית של אלרגנים
 2. הפרדת המקום וזמן האכילה מפעילות אחרת
 3. התאמת המזון המוגש
 4. הקפדה על כללי היגיינה למניעת חשיפה
 5. שילוט מותאם
- ג. היערכות למתן מענה בעת חשיפה
 1. הצטיידות במזרקי אפינפרין בתוקף על פי תקנות חוק האפיפן (אוגוסט 2020) (ראה נספח)
 2. הכנת תכנית פעולה אישית עבור כל ילד עם אלרגיה ידועה
 3. הדרכה ותרגול מעשי לכלל הצוות המטפל בילד

פירוט ההמלצות:

א. הדרכה

1. ההדרכה תינתן לכלל הצוות העובד במעון/צהרון/ביה"ס.
2. על כל איש צוות שיש לו מגע עם ילד אלרגי, או אחריות לטיפול בו - חובה להכיר את המזונות אליו הוא אלרגי, הנגזרות שלהם, והמאכלים העלולים להכיל את אותו אלרגן, על פי המסמך הרפואי
3. כל איש צוות שיש לו מגע עם ילד או אחריות לטיפול בו, צריך להכיר את הסמנים המעידים על מצב האלרגיה, סימני התגובה בעקבות חשיפה וכן דרכי פעולה במצבים השונים.
4. יש לבצע הדרכה כללית בנושא בכל המסגרות, גם במסגרות בהן לא ידוע על ילד עם אלרגיה. זאת בשל אירועים שבהם מתרחשת תגובה אלרגית חריפה ראשונה מחוץ לבית.
5. ההדרכה להיערכות לתגובות אלרגיות מסכנות חיים נכללת בקורס לעזרה ראשונה המהווה דרישה מהצוות המקצועי במעונות ובמסגרות חינוך וכן בקורסי הריענון.
6. במסגרות בהן ידוע על ילד הסובל מאלרגיה מסכנת חיים, יש לבצע ריענון להדרכה ספציפית מדי שנה לפני תחילת שנת הלימודים על מנת להיערך לקליטתו הבטוחה.
7. ההדרכה תכלול לימוד עיוני, מעשי ותרגול.
8. סילבוס ונושאי ההדרכה - ראה נספח א'
9. היקף הדרכה ממוקדת אלרגיה למזון: 4 שעות אקדמיות להדרכה ראשונה. ריענון שנתי בהיקף של שעתיים לפחות.
10. גורמים היכולים להעביר את ההדרכות על פי פורמט של הסילבוס המחייב:
 - i. אנשי מקצוע וארגונים שתחום הידע שלהם ו/או תחום פעילותם מתן הדרכות לעזרה ראשונה.
 - ii. עמותות וארגונים העוסקים בנושא אלרגיה למזון רשאים להעביר הכשרה בנושא התמודדות עם אלרגיות והזרקת אפיפן בלבד, לא כולל פרק החייאה.
11. האחריות ל**וודא ביצוע** ההדרכה חלה על הגוף המפקח על המסגרת.
12. ל**ו"ז לביצוע ההדרכה** - באחריות מנהל המסגרת לתאם קיום בהדרכה מקצועית של הצוות לפני תחילת שנה"ל. במקרה של אלרגיה מסכנת חיים המאובחנת תוך כדי שנת הלימודים, יש לקיים את ההדרכה במועד הקרוב ביותר שמתאפשר.
13. מומלץ כי הורים לילדים אלרגיים יידעו על תהליך ההדרכה, וישותפו לפי הצורך על מנת לחדד לצוות את מצב ילדם.
14. חשוב לבצע הסברה לכלל הורי הילדים, וילידים במסגרת בהתאם לגילם על מנת לגייס לתהליכי המניעה הנדרשים ליישום במסגרת

התאמת הסביבה לסביבה בטוחה יותר

1. **הרחקה פיזית.** יש למנוע הכנסת אלרגניים במידת האפשר למסגרות/מרחבי למידה בהם שוהים ילדים על אלרגיה. דבר זה דורש מעורבות הנהלת המסגרת, יידוע המטפלים/עובדי ההוראה, יידוע הורי כלל הילדים, הנהגת ההורים במסגרת וכן הילדים במסגרת בהתאם לגילם.

- i. עבור אלרגניים שכיחים המהווים מרכיבי מזון מרכזיים בתפריט לכלל הילדים (כגון חלב, ביצים, ושומשום), מומלץ יעוץ וליווי תזונאית על מנת למצוא תחליפים מזינים ולצמצם מספר הארוחות והימים בהם מזונות אלה מוגשים, צעדים אשר יקטינו את הסיכון לחשיפה של הילד האלרגי. ניתן לעיין במדריך תזונתי לארוחות בוקר עבור ילדים עם אלרגיה למזון (יצורף בנפרד)
 - ii. בכיתות מעון של תינוקות ופעוטים, שבהן אין אפשרות להרחיק באופן מוחלט חלב, מומלץ על מתן סיוע כיתתי ייעודי להכנת הארוחות וההזנה.
 - iii. ריבוי אלרגניים (באותו ילד, או בהימצאות של מספר ילדים עם אלרגיה למוצרים שונים באותה מסגרת) מטיל קשיים מיוחדים בהיערכות המסגרת לצרכי התאמת הסביבה והמזון המוגש וצרכי ההשגחה הדרושים על הילדים. מומלץ על מתן סיוע כיתתי ייעודי להכנת הארוחות וההזנה ועל יעוץ וליווי תזונאית על מנת למצוא תחליפים מזינים ולצמצם מספר הארוחות והימים בהם מזונות אלה מוגשים
2. **הפרדה במקום וזמן של אכילה מפעילות אחרת.**

- i. במציאות הישראלית לא ניתן לרוב לבצע הפרדה במיקום שבו אוכלים מהמיקום בו מבוצעת פעילות אחרת.
- ii. יש להקפיד על הפרדה של זמן תוך הקפדה על זמני ארוחות סדורים. מומלץ על מתן סיוע כיתתי ייעודי להכנת הארוחות וההזנה הקפדה על ניקיון של שולחנות, משטחים, רצפות וכו' אחרי האוכל חיוני וממעט את האפשרות של חשיפה בעת פעילות לימודית/חינוכית/משחק.

3. **התאמת המזון המוגש.** מוצע שתפריט כלל מנות הצהריים בצהרונים, בבישול עצמי של המעונות או במנות הקייטרינג למעונות יוכנו ללא שימוש ברכיבים השכיחים: אגוזים, בוטנים, חלב, ושומשום. תפריט כזה מומלץ להגיש בצהרונים של משרד החינוך (ראה נספח ד'). אמצעי זה המפחית המצאות אלרגניים שכיחים בסביבה אך אינו מספיק להבטיח הגשת מזון בטוח לילד האלרגי.

- i. במעון תפריט הילד האלרגי ייקבע על ידי צוות המעון לאחר יעוץ תזונאי ולאחר קבלת מידע על האלרגנים מההורים בגיבוי המסמכים מהרופא המומחה לאלרגיה ולאיימונולוגיה קלינית.

- ii. בצהרונים הפועלים בפיקוח של משרד החינוך, מותר להגיש לתלמיד עם אלרגיה למזון מנה רק ממפעל מזון בעל היתר תנאי ייצור נאותים (GMP). אם לא קיימת מנה זמינה לאלרגן לו רגיש התלמיד, על ההורים לצייד את הילד במנת מזון מהבית.
4. קייטרינג: ניתן לספק מנות ללא אלרגניים רק ממפעלים המייצרים מנות ללא אלרגניים אחדים העומדים בתנאים ייצור נאותים (GMP).
5. **הקפדה על כללי היגיינה** למניעת חשיפה: יש להקפיד על רחיצת ידיים של הילדים לפני ואחרי אכילה (המלצה זו נכונה גם ללא נוכחות של ילד עם אלרגיה למזון, אך נחוצה עוד יותר בנוכחותו). מומלץ למקם צהרונים בסמוך לכיור עם מים וסבון על מנת לאפשר הקפדה על ההיגיינה האישית הדרושה. יש לקבוע אדם האחראי על ניקיון המשטחים לפני ואחרי האוכל.
6. **הצבת שילוט** יש להציב שלט בולט בכניסה למעון/צהרון ובחדרים עצמם אודות איסור כניסה של אלרגניים עבורם נאסר הכניסה למסגרת.

ב. היערכות למתן מענה בעת חשיפה

1. מזרק אפינפרין
- i. נושא החזקתם של מזרקי אפינפרין מוסדר בחוק החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים, התשע"ח-2018 ותקנות החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים (הצבת התכשיר ושילוט), התש"ף-2020.
- ii. רכישת מזרקי האפינפרין באחריות המעון/צהרון, כמו גם בדיקת תוקף התכשיר וחידוש המלאי וזאת בהתאם לחוק ולתקנות.
2. הורה של ילד עם אלרגיה מוכרת אחראי לספק את המעון/צהרון ב-מזרקי אפינפרין (אחד בתיק הילד) וכל טיפול תרופתי אחר ולחדשו בהתאם לתאריכי התפוגה הרשומים. על כל מזרק יש לרשום את שם הילד בכתב ברור. בצהרון הממוקם בבית הספר היכן לומד התלמיד, המזרק המסופק לבית הספר נותן מענה, ובתנאי שמקומו נגיש לעת הצורך.
3. הצבת תוכנית פעולה אישית (Action plan) לפי המפורט בתקנות עבור כל ילד עם אלרגיה ידועה במשרדי המסגרת ובכיתה בו שוהה הילד, במקום מוכר ידוע ונגיש לצוות- ראה נספח ב'
4. הדרכה ותרגול מעשי עבור כלל הצוות המטפל בילד. יש חשיבות עליונה להכיר את המזרק, את הדרך להשתמש בו. אין תחליף לתרגול קצר ומעשי של כלל הצוות.

צהרונים:

מרבית הצהרונים מופעלים על ידי הרשויות המקומיות. ההנחיות להיערכות בצהרונים נדונו בדיון נפרד עם ראשי השלטון המקומי, והמלצות שהומלצו בעקבות הדיון מופיעות בנספח ג'. צהרונים שהינם בפיקוח משרד החינוך כלולים בחוזר מנכ"ל משרד החינוך מספר 2.2-94 "התנהלות מוסדות החינוך והצהרונים לשם הבטחת בריאותם של תלמידים אלרגיים למוצרי מזון". עד לעדכון מלא של התקנות "תזונה בריאה" בצהרונים התשע"ז יצאו המלצות לארגונים המפעילים אודות "תזונה בריאה בצהרונים תוך התחשבות בילדים הסובלים מאלרגיה מסכנת חיים וצליאק" (נספח ד')

ד. מחויבות הורית

אחריות ההורה ליידע את צוות המסגרת מבעוד מועד על מצבו של הילד ולתאם עם הנהלת המסגרת מתן המענה הדרוש לצרכי הילד. עליו להגיש מכתב מרופא מומחה עם הנחיות רפואיות ברורות, לציין את המסגרת עם מזרקי האפינפרין ותרופות הטיפוליות הנחוצות (ראה סעיף למעלה), חובת מנהל המעון ו/או צהרון ליידע את ההורה לגבי מחויבותו האישית, בעת רישומו של הילד האלרגי למעון ו/או צהרון.

ה. מעורבות קהילתית

הצעדים עליהם אנו ממליצים משפיעים על הילדים האחרים במעון ודורשים מעורבות של הוריהם. חשוב ליידע את הקהילה וליצור מעורבות חברתית להעלאת המודעות בקרב ההורים וכן שותפות בנקיטת האמצעים הדרושים לשמירה על בטיחותם של הילדים.

סיכום ההמלצות:

1. החלופה היא למתן מענה מסגרותי ולא פרטני.
2. במעונות, במקרים בהם לא ניתן להרחיק את האלרגן מהמסגרת, ובכדי לשלב את הילדים בצורה מיטבית, יש לתגבר הצוות לשעות טיפול כיתתי נוספות סביב הכנת הארוחה וההזנה.
3. יעוץ תזונאי מקצועי חיוני להבטיח תפריט מזין אך בטוח במעון. המלצה זו קריטית במקרים בה יש ילד אלרגי לחלב או קיימים ילדים עם אלרגיות למספר מרכיבי מזון במסגרת.

נספח א' סיליבוס להדרכה

❖ הגדרת אלרגיה ואנפילקסיס

- מהי אלרגיה, מהו אנפילקסיס.
- ההבדל בין אי סבילות למאכלים או רגישות למאכלים.
- פירוט על גורמי סיכון לאלרגיה ואנפילקסיס.
- מזונות שכיחים להם רגישות
- אלרגיה מסכנת חיים לגורמים נוספים (דבורים, צרעות, וכו')

❖ סמני אלרגיה ואנפילקסיס.

❖ החשיפה לאלרגן:

- דרכי חשיפה לאלרגן (אכילה/בליעה, מגע, שאיפה)
- דרכי חשיפה "עקיפים" (מגע צולב עם מזון, ידיים, בקבוקי שתייה, מחפצים ועוד)

❖ מניעת חשיפה:

- הפרדה בזמן ובמקום במידת האפשר בין אכילה לבין פעילות אחרת
- הוצאת אלרגניים שכיחים מתפריט המעון/צהרון במידת האפשר
- התאמת המזון המעון לילד
- הקפדה על היגיינה לפני ואחרי האכילה
- שילוט מוסדר ואחיד עבור הילד האלרגי (בכניסה, במטבח ובמרחב)
- תכנון היערכות לאירועים מיוחדים: ימי הולדת, טיולים, "אמא ואבא שבת", חגים, משלוחי מנות וכו'

❖ הטיפול:

- יישום טופס תוכנית טיפול
- אופן השימוש במזרק אפינפרין
- התיחסות לטיפול בתינוקות קטנים
- הנחיות לפני באמבולנס

❖ החיאה בסיסית

❖ החיים עם האלרגן:

- השפעה נפשית וחברתית (לדוגמה בריונות).
- אורח החיים עם אלרגיה, איך עושים את זה (חשיבות קריאת התוויות במזון והמידע לאלרגניים)
- "שרשרת הישרדות" לאנפילקסיס.

❖ תקשורת טובה ונכונה בין הצוות לבין הורי הילדים.

- הסבר נגיש לילדים.

❖ סימולציות ותרגולים.

שירותי בריאות הציבור
המחלקה לאם ולילד

Department of Maternal and Child Health

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

נספח ב'

משרד הבריאות
ישראל

**Department of Maternal and Child Health
Ministry of Health**
39, Yirmyahu st
P.O.B. 1176, Jerusalem 9446724
Aviva.uliel@moh.gov.il
Tel: 02-5080548 Fax: 02-5655952

**המחלקה לאם ולילד
משרד הבריאות**
רח' ירמיהו 39
ת.ד. 1176, ירושלים 9446724
Aviva.uliel@moh.gov.il
טל: 02-5080548, פקס: 02-5655952

שירותי בריאות הציבור
המחלקה לאם ולילד

Department of Maternal and Child Health

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

**Department of Maternal and Child Health
Ministry of Health**
39, Yirmyahu st
P.O.B. 1176, Jerusalem 9446724
Aviva.uliel@moh.gov.il
Tel: 02-5080548 Fax: 02-5655952

**המחלקה לאם ולילד
משרד הבריאות**
רח' ירמיהו 39
ת.ד. 1176, ירושלים 9446724
Aviva.uliel@moh.gov.il
טל: 02-5080548, פקס: 02-5655952

משרד שירותי הבריאות הציבוריים

Director of Public Health Services

משרד
הבריאות
הציבוריים

י"ט בשבט, התשע"ח
04 פברואר 2018
15675218
(בתשובה נא ציין מספרנו)
מסי תיק – 22

לכבוד

משרד החינוך - באמצעות מר חיים הלפרין haimha@education.gov.il

מחלקת חינוך ברשויות המקומיות - באמצעות יו"ר מחלקת החינוך מר אבי קמינסקי
avi-k@hod-hasharon.muni.il

הנדון: המלצות האגף לתזונה ושירות המזון הארצי במשרד הבריאות בנושא: תזונה בריאה בצהרונים תוך התחשבות בילדים הסובלים מאלרגיה מסכנת חיים וצליאק

מטרת המלצות אלה היא מתן מזון בריא ומגוון לכלל הילדים תוך התחשבות בצרכים של ילדים הסובלים מאלרגיה למזון או מצליאק. עדכון זה מופץ כחוזר לשטח, עד לעדכון המלא של התקנות "תזונה בריאה בצהרונים התשע"ז" שיכלול נושאים אלו ונוספים.

הנחיות כלליות

1. על המזון המוגש בצהרון להיות מזין, מגוון ובריא. כפי שמופיע בתקנות בסעיפים 3-1-4.
2. יש לערוך בחור, בטרם תחילת השנה, בכל צהרון בדבר המצאות ילדים אלרגיים למוצרי מזון. על ההורים לילד אלרגי למלא טופס בעת הרשמת הילד לצהרון, בו יצהירו על כך ויש ללוות את טופס ההרשמה במסמך רפואי מטעם רופא מומחה לאלרגיה ואימונולוגיה קלינית. כפי שמוסדר בתקנה 5.
3. ההמלצה היא שבצהרון בו יש ילד עם אלרגיה, סביבת הצהרון תהפוך לבטוחה יותר לילדים עם אלרגיות למזון, כולל הגשת תפריט לכלל הילדים ללא האלרגיים הנפוצים באוכלוסייה. זה כולל הימנעות כללית מלהגיש בוטנים או אגוזים, חלב ושמשום או מזונות המכילים רכיבים אלו בצהרונים. יש להימנע מהכנסת מאכל או ממרח המכילים את האלרגן או האלרגנים אליהם יש רגישות.
4. הגשת מנות ייחודיות לילד האלרגי: מותר להגיש לתלמיד אלרגי למזון מסוים מנה עם סימון המעיד על העדר אותן אלרגן, ממפעל מזון בעל היתר תנאי ייצור נאותים (GMP). אם לא קיימת מנה מתאימה (ללא האלרגן אלו רגיש התלמיד), על ההורים לצייד את הילד במנת מזון מהבית.

Director of public health services
Ministry of Health
P.O.B 1176 Jerusalem 91010
KEREN.MIZRAHI@MOH.HEALTH.GOV.IL
Tel: 02-5080510/112 Fax: 02-8474838

ראש שירותי בריאות הציבור
משרד הבריאות
ת.ד. 1176 ירושלים 91010
KEREN.MIZRAHI@MOH.HEALTH.GOV.IL
טל: 02-5080510/112 פקס: 02-8474838

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

שירותי בריאות הציבור
המחלקה לאם ולילד
Department of Maternal and Child Health

נספח א': חוק החזקת מזרק אפינפרין והתקנות לחוק:

תקנות החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים (הצבת התכשיר ושילוט), התש"ף-2020

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ג) ו-8 לחוק החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים, התשע"ח-2018 (להלן – החוק), לאחר התייעצות עם שר החינוך ושר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1.	הגדרות	בתקנות אלה –
"חוק לימוד עזרה ראשונה" – חוק לימוד עזרה ראשונה והחזקת מכשירי החייאה וערכות עזרה ראשונה בבתי ספר, התשס"א-2001;
"חדש לתגובה אלרגית מסכנת חיים" – תגובה הכוללת אחד או יותר מהסימנים האלה, המעלים חשש כי מדובר במצב מסכן חיים: קשיי נשימה, פריחה מגרדת, נפיחות בלוע ובאיברי גוף נוספים, איבוד הכרה וכדומה;
"המנהל" – המנהל הכללי של משרד הבריאות, לרבות עובד משרד הבריאות שהמנהל הסמיכו לעניין תקנות אלה, כולן או מקצתן;
"מכשיר החייאה" – כהגדרתו בחוק לימוד עזרה ראשונה.
2.	מינון תכשיר אפינפרין	מחזיק במוסד חינוך יהזיק תכשיר אפינפרין, אחד לפחות, בכל מינון שמתאים לגילי התלמידים הלומדים באותו מוסד, וזאת בהתאם למינונים אלה:
(1) במוסדות חינוך שבהם לומדים תלמידים בכיתה ב' ומטה – מזרק במינון של 0.15 מ"ג;
(2) במוסדות חינוך שבהם לומדים תלמידים בכיתה ג' ומעלה – מזרק במינון של 0.3 מ"ג.
3.	מיקום תכשיר האפינפרין	(א) מחזיק במוסד חינוך יציב את תכשיר האפינפרין במקום מרכזי ונגיש במוסד החינוך, הזמין בכל שעות הפעילות של המוסד, בתוך ארון או מגירה ייעודיים הניתנים לפתיחה בנקל, בגובה שלא יפחת מ-140 סנטימטרים ולא יעלה על 160 סנטימטרים מגובה הרצפה, ובלבד שמקום האחסון מצוי הרחק מהישג ידם של ילדים.
(ב) הוחזק במוסד החינוך מכשיר החייאה בהתאם לחוק לימוד עזרה ראשונה ולהוראות לפיו, יוחזק תכשיר האפינפרין בתוך הארון הקבוע הייעודי לאחסון מכשיר ההחייאה, ובלבד שהארון ניתן לפתיחה בנקל, מצוי במקום מרכזי ונגיש במוסד החינוך והרחק מהישג ידם של ילדים.
4.	שילוט	מחזיק במוסד חינוך יציב בסמוך למיקום תכשיר האפינפרין שלט המורה על הימצאות התכשיר; נוסח השלט יהיה לפי הנוסח הקבוע בתוספת.
5.	שילוט מכון	מחזיק במוסד חינוך יציב שלט אשר מכון אל מיקומו של תכשיר האפינפרין באמצעות המילים "מזרק אפינפרין" וציון מיקומו; השלט יוצב במקום בולט לעין בכניסה למוסד החינוך ובכל קומה בו.
6.	הוראות נוספות לשילוט	מחזיק במוסד חינוך ידאג כי בשלט כאמור בתקנות 4 ו-5 יתקיימו כל אלה:
(1) הוא בגודל של 40 סנטימטרים על 40 סנטימטרים לפחות ועשוי חומר קשיח;
(2) הוא מקובע למקומו באופן שאינו ניתן להזזה, להסרה או לתנודה;

¹ ס"ח התשע"ח, עמ' 851.
² ס"ח התשס"א, עמ' 518.

קובץ התקנות 8714, ר' באלול התש"ף, 26.8.2020

2086
משרד המשפטים
מחלקת רישומות
26/08/20
17:36

**חוק החזקת תכשיר אפינפריין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים,
התשע"ח-2018***

1. בחוק זה –
- "חוק לימוד חובה" – חוק לימוד חובה, התש"ט-1949;
- "מוסד חינוך" – מוסד חינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, לרבות כל אחד מאלה:
- (1) בית ספר מקצועי כהגדרתו בחוק החניכות, התשי"ג-1953;
 - (2) מעון כהגדרתו בחוק הפיקוח על מעונות, התשכ"ה-1965, המיועד לשהייה יומית של עשרה פעוטות לפחות שטרם מלאו להם שלוש שנים או לשהייה של ילדים שמלאו להם שלוש שנים שהוצאו מביתם והועברו אליו על פי החלטה של הורה, אפוטרופוס או מי שהוסמך לכך על פי כל דין;
 - (3) מעון יום שיקומי כהגדרתו בחוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000;
 - (4) צהרון כהגדרתו בחוק לפיקוח על הפעלת צהרונים, התשע"ז-2017;
 - (5) מעון ומעון נעול כהגדרתם בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971;
- "מוסד חינוך רשמי" ו"רשות חינוך מקומית" – כהגדרתם בחוק לימוד חובה;
- "מחזיק" – מי שמחזיק, מפעיל או בעלים של מוסד חינוך ולעניין מוסדות החינוך המפורטים להלן, כל אחד מאלה, לפי העניין:
- (1) מוסד חינוך רשמי – רשות החינוך המקומית;
 - (2) מוסד חינוך שאינו מוסד חינוך רשמי – בעל הרישיון לפתיחתו ולקימו לפי חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969, או לפי חוק מוסדות חינוך תרבותיים ויהודיים, התשס"ח-2008;
 - (3) מעון יום שיקומי – בעל הרישיון לפתיחתו ולניהולו לפי חוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000;
 - (4) צהרון – מפעיל צהרון כהגדרתו בחוק לפיקוח על הפעלת צהרונים, התשע"ז-2017;
- "פקודת הירוקחים" – פקודת הירוקחים (נוסח חדש), התשמ"א-1981;
- "רוקח", "רוקח אחראי", "בית מסחר לתרופות" ו"בית מרקחת" – כמשמעותם בפקודת הירוקחים;
- "תכשיר אפינפריין" – מזרק אוטומטי המכיל את החומר הפעיל אפינפריין (Epinephrine) ומיועד לטיפול חירום בעת תגובה אלרגית, והוא תכשיר שרשום בפנקס

* התקבל בכנסת ביום ד' באב התשע"ח (16 ביולי 2018); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 745, מיום י"ח בכסלו התשע"ח (6 בדצמבר 2017), עמ' 46.

1 ס"ח התשי"ט, עמ' 287.
2 ס"ח התשי"ג, עמ' 108.
3 ס"ח התשכ"ה, עמ' 48.
4 ס"ח התש"ס, עמ' 169.
5 ס"ח התשע"ז, עמ' 1120.
6 ס"ח התש"א, עמ' 134.
7 ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.
8 ס"ח התשס"ח, עמ' 742.
9 ס"ח התש"ס, עמ' 169.
10 ס"ח התשע"ז, עמ' 1120.
11 דיני מדינת ישראל, נוסח הניש, עמ' 694.

- התכשירים לפי סעיף 47א לפקודת הרוקחים או שניתן לו היתר לפי סעיף קטן (ג) של אותו סעיף;
"השר" – שר הבריאות.
2. (א) מחזיק יחזיק במוסד החינוך, במקום מרכזי ונגיש, תכשיר אפינפרין אחד לפחות, במינון כפי שיקבע השר, ידאג לתקינותו ולהחלפתו באופן מיידי אם הדבר נדרש, ויצבי שלט המפנה לתכשיר, והכול לפי הוראות שיקבע השר כאמור בסעיף קטן (ג).
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מפעיל צהרון הפועל בשטח מוסד החינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, יהיה פטור מהחזקת תכשיר אפינפרין, אם ויודא עם מחזיק המוסד שבמוסד מוחזק תכשיר אפינפרין לפי הוראות חוק זה והוא עומד גם לרשות הצהרון.
(ג) השר בהתייעצות עם שר החינוך ועם שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, יקבע תקנות בעניינים אלה:
- (1) מינון תכשיר האפינפרין שיש להחזיק במוסדות חינוך, ורשאי הוא לקבוע מינונים שונים לסוגים שונים של מוסדות חינוך;
(2) מיקום תכשיר האפינפרין;
(3) שילוט במוסד החינוך המפנה לתכשיר האפינפרין;
(4) תנאי החזקתו של תכשיר האפינפרין ובדיקת תקינותו על ידי המחזיק;
(5) סדר הפעולות בעת חשד למקרה של אלרגיה מסכנת חיים במוסד חינוך.
(ד) אחת לשלושה חודשים לפחות יבדוק מחזיק כי טרם חלף התאריך האחרון לשימוש המסומן על אריזת תכשיר האפינפרין המוחזק במוסד החינוך וכי אריזתו סגורה.
3. על אף האמור בפקודת הרוקחים, מחזיק רשאי לרכוש תכשיר אפינפרין הן מבית מרקחת והן מבית מסחר לתרופות בלא מרשם, לשם החזקתם במוסד החינוך בלבד, ולא יעבירם לידי אחר.
4. (א) על אף האמור בפקודת הרוקחים, רוקח בבית מרקחת ורוקח אחראי בבית מסחר לתרופות רשאים לשווק תכשירי אפינפרין למחזיק גם בלא מרשם, ובלבד שהמחזיק חתם בפני מי מהם על הצהרה בנוסח הקבוע בתוספת.
(ב) רוקח אחראי בבית מרקחת או בבית מסחר לתרופות ישמור הצהרה חתומה כאמור בסעיף קטן (א) בבית המרקחת או בבית המסחר לתרופות, לפי העניין.
5. (א) מחזיק יתעד את המקרים שבהם נעשה שימוש בתכשיר אפינפרין במוסד החינוך, ובכלל זה את תאריך השימוש בתכשיר, זהות האדם שטופל בתכשיר, זהות נותן הטיפול והמשך הטיפול הרפואי שקיבל המטופל, אם קיבל.
(ב) מחזיק ישמור את מסמכי הרכישה של תכשירי האפינפרין שרכש לפי הוראות חוק זה שלוש שנים ממועד הרכישה.
6. מחזיק מקום ציבורי שאינו מוסד חינוך, אשר בשל מאפייניו יש חשש שהשוהים בו יהיו חשופים לחומרים שעלולים לגרום לתגובה אלרגית מסכנת חיים, רשאי לרכוש תכשיר אפינפרין לשם החזקתו במקום הציבורי שבהחזקתו, בין השאר בהתחשב במספר השוהים כרגיל במקום הציבורי; הוראות לפי חוק זה יחולו, בשינויים המחוייבים, על מקום ציבורי שרוכש ומחזיק תכשיר אפינפרין.
7. הוראות חוק זה יחולו גם על המדינה, ואולם הוראות לפי סעיף 6 יחולו על כוחות הביטחון בשינויים המחוייבים המהותיים ושינויים שייקבעו כמפורט להלן:

- (1) צבא הגנה לישראל – בפקודות הצבא, כהגדרתן בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955¹²;
- (2) משטרת ישראל – בנהלים שיוורה עליהם קצין רפואה ראשי;
- (3) שירות בתי הסוהר – בנהלים שיוורה עליהם קצין רפואה ראשי;
- (4) הרשות הארצית לכבאות והצלה – בנהלים שיוורה עליהם נציב כבאות והצלה או מי מטעמו;
- (5) הרשות להגנה על עדים – בנהלים שיוורה עליהם מנהל הרשות או מי מטעמו;
- (6) יחידות ויחידות סמך של משרד ראש הממשלה או משרד הביטחון, שעיך פעילותן בתחום ביטחון המדינה – בנהלים שיוורה עליהם ראש היחידה או מי מטעמו;
- (7) מפעלים הנכללים בצו שהוציא שר הביטחון לפי פרט 3 לתוספת הראשונה בחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998¹³ – בהוראות פנימיות.
8. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בהתייעצות עם שר החינוך ושר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.
9. בחוק הפיקוח על מעונות, התשכ"ה-1965¹⁴, בסעיף 2(ב), בסופו יבוא "ולעניין מעון המיועד לשהייה יומית של עשרה פעוטות לפחות שטרם מלאו להם שלוש שנים או לשהייה של ילדים שמלאו להם שלוש שנים שהוצאו מבתם והועברו אליו על פי החלטה של הורה, אפטרופוס או מי שהוסמך לכך על פי כל דין – המעון ממלא גם אחר הוראות חוק החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים, התשע"ח-2018¹⁵."
10. בחוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969¹⁶, בסעיף 6(א), בסופו יבוא "ומבחינת דרישות חוק החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים, התשע"ח-2018¹⁷."
11. בחוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000¹⁸, בסעיף 7(ב), בסופו יבוא "ולפי חוק החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים, התשע"ח-2018¹⁹."
12. (א) תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.
(ב) תקנות ראשונות לפי סעיף 2(ג), יבאו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת בתוך שלושה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

תוספת

(סעיף 4)

הצהרה לפי חוק החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים, התשע"ח-2018

אל: בית מסחר לתרופות/בית מרקחת

אני מצהיר בזה כי אני מהזיק מוסד חינוך/מקום ציבורי אשר בשל מאפייניו יש חשש שהשוהים בו יהיו חשופים לחומרים שעלולים לגרום לתגובה אלרגית מסכנת חיים.

¹² ט"ח התשט"ו, עמ' 171.

¹³ ט"ח התשנ"ז, עמ' 348.

¹⁴ ט"ח התשכ"ה, עמ' 48; התשע"ו, עמ' 610.

¹⁵ ט"ח התשכ"ט, עמ' 180; התשע"ו, עמ' 28.

¹⁶ ט"ח התש"ס, עמ' 169; התשע"ז, עמ' 331.

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

שירותי בריאות הציבור
המחלקה לאם ולילד

Department of Maternal and Child Health

אני רוכש תכשיר אפינפרין לשם הצבתו במוסד החינוך/במקום הציבורי כאמור, בכמויות ובמינונים כמפורט להלן:

כמות ומינון:	
כמות ומינון:	

ידוע לי כי החוקת התכשיר במקום שבהחוקתי צריכה להיעשות לפי הוראות החוק, וכי עליי לעיין בעלון לצרכן של התכשיר.

שם מחזיק מוסד החינוך/המקום הציבורי ומספר זיהוי	
שם מוסד החינוך/המקום הציבורי	
כתובת מוסד החינוך/המקום הציבורי	
טלפון	
חתימה	
תאריך	

בנימין נתניהו
ראש הממשלה
ושר הבריאות

יולי יואל אדלשטיין
יושב ראש הכנסת

ראובן ריבלין
נשיא המדינה